

SLOVENEK

== Velja po pošti: ==
za celo leto naprej .. K 60—
za en mesec .. K 5,50
za inozemstvo .. K 70—
V Ljubljani na dom
za celo leto naprej .. K 59—
za en mesec .. K 5—
V pravi prejemni mesečno .. 4/50
== Sobotna izdaja: ==
za celo leto .. K 10—
za inozemstvo .. K 15—

== Inserati: ==
Enostolpna petstvarata (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat .. po 50 v
za dva in večkrat .. 45
pri večjih naročilih primeren
popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.
== Poslano: ==
Enostolpna petstvarata K 1—
izhaja vsak dan (izvzema ponedeljek in dan po prazniku,
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniška telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 25.511,
bosn.-herc. št. 7963. — Upraviška telefona št. 50.

Zborovanje zaupnikov Vseslovenske Ljudske Stranke.

Včeraj dopoldne se je vršilo v veliki dvorani hotela »Union« zborovanje zaupnikov V. L. S. Dasi so štajerski zaupniki zborovali na posebnem shodu v Celju, in koroški v Pliberku, se je udeležilo zborovanja v Ljubljani do 1000 zaupnikov.

Ze pred 10. uro dopoldne se je jela polniti velika unionska dvorana. Videli smo naše zveste pristaše z Gorenjskega, Notranjskega in Dolenjskega, med njimi mnogo zastopnikov okupiranih krajev. Ob 10. uri je bila dvorana polna, mnogi zarpniki so se morali zadovoljiti s stojščem, drugi so zasedli galerije in balkon. Pri predsedstveni mizi so sedeli dosedanjí načelnik stranke dr. Korošec, ob njem bivši državni poslanec Fon, dr. Lovro Pogačnik, prof. Bogumil Remec, posestnik Štrcin in tajnik SLS. Zabret.

Zborovanje stranke se je izvršilo v najlepšem redu in skladju, na shodu je vladala iskrena solidarnost vseh stanov in pokrajin. Zborovalci so z neutrudljivo pazljivostjo sledili izvajanjem govornikov in se živahno udeleževali debate.

Viharno pozdravljen je otvoril zborovanje predsednik V. L. S., ministrski podpredsednik dr. Korošec, z besedami:

Spoštovani zborovalci! Otvorjam zborovanje zaupnikov V. L. S., ki je bilo sklicano, da čujemo poročila o političnem položaju in da si začrtamo nove smeri za bodočnost. Vsled prometnih in drugih razmer nam ni bilo mogoče sklicati zborovanja zaupnikov iz vse Slovenije na isto mesto. Vse, ki so prihiteli na ta shod, pozdravljam najiskrenejše! Za podpredsednika zborovanju predlagam dr. Lovro Pogačnika.

Predlog je bil z navdušenjem sprejet, nakar se je dr. Lovro Pogačnik zahvalil za izvolitev.

Govor dr. Korošca.

Nato je govoril burno pozdravljen min. podpredsednik dr. Korošec

o političnem položaju:

Predno začnem govoriti, se mi zdi potrebno ugotoviti, da govorim danes pred vami kot svoboden in neodvisen član V. L. S., kateremu si ni treba nalagati nobenih omejitev. Sicer je to samoumevno, vendar se mi zdi potrebno to povedati, da tudi oni ne bo o tem dvomil, komur bi to šlo v prilog.

Govoriti mi je o političnem položaju, torej ne o tem, kaj in kako je bilo, ampak kaj in kako je sedaj. Vsi se veselimo in radujemo, da smo Jugoslovani osvobodjeni in ujedinjeni, da se je uresničil naš največji up in cilj, toda priznati moramo istočasno pred celim svetom, da naše veselje ni popolno, ni neskajeno.

Goriška, Trst in Istra vzdihujeta pod tujim jarmom in na Koroškem se še je enkrat ponovila nemška zbesnelost in podivjanost.

Vsem našim bratom pod tujimi bajoneti izražamo danes svoje globokosrčno sočutje.

PROTI ITALIJANOM.

Poglejmo nazaj v naša otroška leta! Če nas je trebalo stalno držati v strahu, krotiti našo razposajenost in vročkrvnost, potem je mati, ali oče, postavil na vidno mesto — brezovo šibo. Vedeli smo, da je šiba v hiši, toda še le ko se je postavila na viden kraj, je vzbujala pri nas pravi uspeh.

Tudi nam je treba postaviti nasproti Italijanom in Nemcem brezove šibe, za to se naj vsakdo uda, čeprav v srcu vsi mrzimo oboroženo silo, kadar domovina kliče, da pojdemo na stražo in v bran. Kdor ve boljše sredstvo in hujše šibe, naj stopi na dan in pove, ter reši nas in narod tega, kar nam je v srcu vsem zoprno.

Svojim rojakom pod tujimi bajoneti izražamo svoje sočutje. Zahvaljujemo se jim, da so se dosedaj tako moško in dostojanstveno ustavljali laškim vabam ter jih prosimo, da vztrajajo na tem potu. Prepričani naj bodo, da so naša prva skrb,

ko vstanemo, in naša zadnja, ko ležemo spat. Njih usoda in njih trpljenje nam je neprenehoma pred očmi. Vse bomo storili, da jih rešimo tuje oblasti in kolikor poznamo položaj v svetu, naše upanje ni brez podlage. Italijani v tej vojski niso storili svoje dolžnosti, za to jih tudi njih prijatelji gledajo le prezirljivo in zaničljivo. Vlečejo jih seboj kot nadležen balast katerega pa se ne morejo znebiti, ker so ga v londonskem paktu privezali s svojo častjo na se. Zgodovinska činjenica je, da Italijani niso zrušili Avstrije, čeprav bi jo lahko vsak dan, ako bi bilo v njih kaj poguma in resne volje. In ko se je rušila Avstrija od strani Jugoslovancov, Čehov in Poljakov, bil je Lah na pobegu, stal je daleč, daleč v svoji domovini, tamkaj ob Piavi. Preko Piave se je moral umakniti ta strahopetec in bojazljivec, ki je na londonski pakt zapisal svojo široko-ustno obljubo, da bo vse storil za razbitje Avstrije. Še le ko so drugi to storili, kar bi bila njegova dolžnost, se je vzdignil ob Piavi Italijan ter kot lačen cigan planil po plen, katerega si je želel, a nikdar zaslužil. V vojaški suknji se Italijan ni obnesel, pač pa v brigantski suknji. Ti junaki od Piave so pribežali celo blizu do Ljubljane, ter nam ugrabili srce naše, našo solčno Goriško in pljuča naša, naš nam omiljeni Trst. Brez srca in pljuč človek ne more živeti, zato mi Jugoslovani brez Goriške in Trsta ne moremo živeti.

OSVOBOJENJE TRSTA IN GORIŠKE.

Kakor rečeno, mi zidamo svoje upanje glede Goriške in Trsta na to, ker Italijani zunaj v svetu ne uživajo simpatij, ker v vojski niso tega izpolnili, kar so na premirju v londonskem paktu obljubili. Vse želi, da najde Wilson ali konferenca načelo, katero bi zrušilo londonski pakt. Naše mnenje je, da takega načela ni treba več iskati, ono je že najdeno in proglašeno od Wilsona, da narodi, tudi majhni narodi, morejo dobiti svobodo, ako si jo želijo. In da si jo Trst in Goriška želita, pač ni nobenega dvoma. Zelita si jo celo sedaj in to željo javno dokumentirata, ko se Italijan poslužuje proti njim surove sile. Dokaz, da naše ljudstvo v okupiranih krajih izraža to željo, so mnogoštevilne kazni, progonstva in polne ječe.

ZAHVALA NAŠIM MUČENIKOM.

Mislím, da je naša dolžnost, da se na shodu zaupnikov V. L. S. spomnimo tudi voditelja naše stranke na Goriškem, našega dragega dr. Breclja, ki je moral ravno zato kot zločinec v ječo in pred italijansko sodišče, ker je storil svojo dolžnost, ker je upal in zahteval, da se zasedena goriška združi zopet z materjo domovino. (Viharni klici: Živio dr. Breclj!) Svoje najiskrenejše sočutje izražamo tudi škofu tržaškemu dr. Karlinu (Živio slovenski škof! Živio dr. Karlin!) Dasi smo na strankarskem sestanku, se s toplim sočutjem spominjamo voditelja J. D. S. dr. Podgornika ter članov uredništva lista »Edinosti«, ki so trpeli in trpe pred italijanskim nasilstvom. Vsem možem bo naše ljudstvo hvaležno za zvestobo, ki so mu jo pokazali v dnevih preskušnje, za vdanost do doma in bratov, ki so jo izpričali in trpljenju. (Živahno odobravanje.)

NOČEMO SUZENJSTVA.

Vse se bo od naše strani storilo, na mirovni konferenci in tukaj doma, da se Goriška in Trst vrnete svoji materi domovini, da se rešita neopravičenih vsiljivcev. Saj si ne moremo misliti, da hoče svet ustvariti novo Alzacijo in Loreno, ali da nas tudi Italijan razume, novi Trento. Mi, ki smo bili tlačeni prej od Turkov, pozneje od Nemcev in Madžarov, naj zdaj zamenjamo Turke, Madžare in Nemce z Italijani. Ali se nas hoče zopet poslati v novo suženjstvo? Tega si nismo zaslužili, in zato se bomo branili z vso silo. Vsa sredstva hočemo uporabiti, da naši bratje ne pridejo in ne ostanejo v suženjstvu. Naj ob tej priliki nekaj rečem,

kar sedaj ne donša govorniku priznanja in odobravanja: Tudi s sredstvom sile bo treba zanj govoriti. (Odobravanje.)

Ako se nam ugrabi Goriška in Trst, potem naši delegatje na konferenci niso upravičeni podpisati miru, potem je njihova edina naloga, da pridejo takoj domov ter nam pomagajo organizirati mogočno irendentistično gibanje, ki Italiji ne bo dalo ne noč ne dan mirno spati in počivati. Goriška in Trst sta kri od naše krvi, in kje ste videli narod ali človeka, ki bi prodajal svojo lastno kri. (Burno odobravanje.)

KOROŠKA.

Tudi Koroška je naša rana, ki nas hudo peče in boli. Toda upamo, da se z združenimi jugoslovanskimi močmi kmalu posreči to rano zaceliti. In potem glede končne ureditve za Koroško nimamo več strahu, kajti gotovo je, da nam glede mej na Koroškem nihče ne bo delal težav. Zato je jasno, da Nemci zastoj prelivajo našo in svojo kri na Koroškem in štajerskem, da je to njih postopanje skrajno frivolno, ki kriči do neba po kazni in osveti. Kdorkoli sedaj izmed Nemcev in nemškutarjev vzdigne roko proti enemu našemu sobratu, njega si je treba dobro zapomniti za čase ko bodo naši sodniki tebe javne zločince sodili z biči in škorpjoni. (Viharno odobravanje.)

ZELENA ŠTAJERSKA.

Le zelena štajerska z energičnim generalom Majstrom je dosedaj naše edino neskaljeno veselje. Dal Bog, da bi tako ostalo in da bi se srečno in brez krvi izvršila kmalu tudi osvoboditev naše celote Slovenije.

DUNAJSKA VLADA.

Dunajska vlada Nemške Avstrije igra glede Koroške dvojno vlogo: na eni strani hoče biti korektna, na drugi strani pa je dokazano, da se na Koroškem udeležujejo bojev proti nam tudi čete, prišle iz Dunaja na Koroško. Neodkritost in nepoštenost je upropastila staro Avstrijo, a tudi Nemška Avstrija na tej slabi podlagi ne bo mogla zgraditi močne zgradbe.

RED IN MIR.

Naloge, ki nam jih nalaga skrb za naše od Italijanov in Nemcev ogroženo ozemlje, so tako velike in tako usodepolne, da za njih izvrševanje v sedanjem položaju ne more prevzeti odgovornosti samo ena slovenska stranka, ampak vse stranke, ki čutijo narodno. Zato je naša stranka brez obotavljanja tudi sedaj, ko se vsled upostavitve osrednje vlade v Beogradu, morajo preosnovati in nanovo konstituirati tudi deželne vlade, sklenila zvezo z demokratsko in socialno-demokratsko stranko ter z njimi prevzela vse dolžnosti in bremen, ki nam jih nalagajo sedanje razmere in sedanji časi. To bo trajalo, dokler bo lojalno sodelovanje mogoče. Toda skrb za ogroženo ozemlje ni edina skrb, ki jo morajo sedaj po našem prepričanju prevzeti in nositi vse narodne stranke, ampak je le najvažnejša in najaktualnejša. So pa še tudi druge skrbi, ki zahtevajo skupen naš nastop. Semkaj prištevam v prvi vrsti skrb za notranji red in mir in za redno prehrano prebivalstva. Red, mir in blagostanje so poglavitni nameni, da se snujejo države in zato nam morajo biti te naloge svete. Vsak kdor sedaj dela na nered, kdor hujška na nemire, kdor rovari proti obstoječim oblastim, on je sovražnik naše mlade, še nedograjene Jugoslavije. (Burno pritrdjevanje.)

KOALICIJA SLOVENSkih STRANK.

Mislím, da ne škodim koaliciji slovenskih strank, ampak, da ji samo koristim, ako izdam glavne točke, na katerih se je upostavila zveza med njimi. Te točke so:

Program koalicije je: najintenzivnejše delovanje za osvoboditev okupiranih delov Kranjske, Goriške, Trsta in Istre in da se dobi pravična meja na Koroškem, Šta-

jerskem in Ogrskem. — Vzdrževanje reda in miru v državi. — Konsolidacija države SHS na zunaj in znotraj. — Redna prehrana ljudstva. — Vlada naj podpira stremenje, da se iz države SHS stvari čimprej dejanska narodna - gospodarska enota, da se odpravijo izrodki vojnega gospodarstva in naj najodločnejše nastopa proti odušitvi v vsaki obliki. — Vpelje naj se splošna in enaka volilna pravica po proporciji za vsa zastopstva, tudi za ženske. — Odprava vseh socialnih krivic.

ZA VES JUGOSLOVANSKI NAROD.

Kakor je spoznati iz dosedaj povedanega, je vodila in vodi našo stranko v sedanjem trenutku maksima: Predvsem nam je treba misliti sedaj na dobrobit našega celokupnega jugoslovanskega naroda, na prospeh naše novorojene države, to je sedaj glavna zadača Vseslovenske Ljudske Stranke in v tem oziru je treba opustiti tudi samostojno nastopanje stranke ter se z drugimi strankami združiti in zjediniti za skupen, tem uspešnejši in silnejši nastop. (Odobravanje.)

STALIŠČE V. L. S.

Kajpada stranka s tem ne bo pustila v nemar onih načel, s katerimi misli razlikovati se od drugih strank, ravno specifično ona koristiti svojemu narodu in v njem zastopanim stanovom. Noben stan ni izključen iz doma V. L. S., vsi stanovi so vabljeni in oskrbljeni pod njeno streho. Toda najštevilnejša stanova, ki se zbiraata pod njenim okriljem, sta kmetijski stan in delavski stan, in zato se nam zdi umestno ravno tema dvema stanovoma posvečati svojo posebno pozornost.

Delavski stan ima v naši stranki svojo posebno strokovno organizacijo ter v političnem oziru važno soodločujočo besedo. Za kmetijski stan smo v naši stranki ustvarili mogočne politične, kulturne in gospodarske organizacije. Naše Kmetске Zveze, naša Kršč. Soc. Zveza in naša Združena Zveza so za to trditve nespodbitni dokazi. Lahko si laskamo, da niti v bivši državi niti v naši sedanji državi ne more nobena druga stranka pokazati na enako organizatorično delo v prid in korist kmetškemu stanu, kakor ravno V. L. S. Na tej poti stranka ne bo omahovala, ne bo popustila, ampak se v domovini, ki je sedaj zares vsa naša, vrgla z novo silo in podvojenim veseljem na delo. V vsej stranki gori slej kakor prej samostojna želja: V skrbi za kmetijski stan moramo prednjačiti vsem drugim strankam, v tem oziru hočemo in moramo biti nedosegljivi. (Odobravanje.)

Dosedaj se naša stranka ni mogla širiti preko meje ožje slovenske domovine, sedaj so padle meje proti izhodu in jugu. To je za našo kmetško politiko nova situacija, h kateri moramo zavzeti svoje stališče.

ZDRUŽITEV S HRVATI IN SRBI.

Kako stališče naj zavzamemo? Mislím, da je edino eno stališče pravilno: Slovenski kmet ponuja danes svojo bratsko roko svojemu stanovskemu bratu na Hrvatskem, v Bosni in Hercegovini ter v Srbiji za skupno delo. Z njim hoče skupaj trpeti, se skupaj veseliti in se skupaj bojevati. (Burno odobravanje.)

Mi vabimo danes kmete širom Jugoslavije na bratsko kmetško solidarnost, mi jih vabimo na zajedničko delo in zajedničko organizacijo! (Odobravanje.)

Želje, zahteve in interese kmeta v Slavoniji, v Srbiji, Bosni in Dalmaciji razglajamo tudi za svojo lastno željo, zahtevo in interese. (Viharno odobravanje.)

Trdno smo prepričani, da se bo ta solidarnost našla, ne morda potem zborovanijskih pozivov, gotovo pa ob skupnem smotrenem delu. Slovenski, hrvaški in srbski kmet se bodo našli in zavest skupnosti med njimi bo najmočnejša vez, najsigurnejše poročstvo za nerazdeljivost, za enotnost in skupnost jugoslovanskega naroda in jugoslovanske države. (Burno odobravanje.)

NAŠE DELO.

Današnji shod ima nalogo, da ravno tem oziru od direktivo strankinemu nastopu.

V kratkem se da torej s stališča naše stranke politična situacija izraziti tako:

Na zunaj intenzivno delo za naše groženo ozemlje.

Na znotraj skupno delo z drugimi strankami za red, mir in prehrano.

Nasproti Srbom in Hrvatom iskati skupnih stvarnih vezi, da postanemo enotni tudi v gospodarskih in socialnih stremeljih.

Iz majhne kranjske stranke je postala naša stranka močnejša vseslovenska stranka.

Naše delo in naš cilj, da postanemo iz sedaj majhne pokrajinske stranke močnejša jugoslovenska stranka.

Komur je blagor jugoslovenskega naroda, osobito kmeta in delavca, na srcu, s tega vabimo v našo sredo, pod krov naše stranke. Z nami Bog in sreča junaškal (Viharno, dolgotrajno odobravanje.)

ZAHVALA DR. KOROŠCU.

Dr. Lovro Pogačnik:

Smatram za dolžnost, da se v imenu zbora zahvalim našemu voditelju, ki je pripeljal ne samo naše stranke, temveč ves naš narod do svobode. Naj ne smatra tega kot laskanje od moje in vaše strani, ker moramo odkrito priznati njegovo neumorno delo. Pod njegovim vodstvom se bomo pogumno borili naprej. (Burno pri-
trjevanje.)

Nato je dr. Pogačnik prebral pismeni POZDRAV LJUBLJANSKEGA ŠKOFA DR. JEGLIČA,

ki slove:

Vsem p. n. zborovalcem srčen pozdrav in blagoslov za uspešno delo primerno času in potrebam. Danes položite temelj za ujedinjenje vseh nam sorodnih strank širom naše krasne Jugoslavije! — Vam vdani Anton Bonaventura, škof.

Tekom debate, ki je sledila govoru dr. Korošca, je

ZASTOPNIK GORIŠKIH SLOVENCEV, FON,

govoril naslednje:

Ne morem vam prikrivati, da se je polastilo goriških krogov nekako nezaupanje. Vse govori o Dalmaciji, o Koroški, a Goriška stopa v ozadje. Jaz sem trdno preverjen, da je dr. Korošec in drugi gospodje, ki so mu pridržani, zastopali interese goriške dežele, in današnje besede dr. Korošca so mi veliko zadoščanje. Prisrčna mu hvala za to. Na Goriškem je preganjanje in zapiranje na dnevnem redu. Italijani ne pustijo časti deklet pri miru. Šolski pouk je onemogočen, Italijani dovoljujejo le, da smejo učitelji poučevati posamezne otroke po hišah. Take so razmere. Sedaj so nam ugrabili dr. Breclja in v imenu goriške S. L. S. se vam zahvaljujem, da ste izrazili sočutje dr. Breclju, ki je bil naše stranke. Na Goriškem nimamo nobenega upravičenega zastopništva in mednarodni položaj je pač tak, da bi bilo dobro, ako bi imeli tudi pri Italijanih svoje zastopnike. Uместno bi bilo tudi o položaju v zasedenem ozemlju informirati tudi tuje misije, ki ipotejuje po naših deželah.

Predsednik Narodne vlade

JOS, POGAČNIK

je nato pojasnil, da diplomatskih zastopstev v okupiranem ozemlju ne more postaviti ljubljanska narodna vlada, ampak le skupna vlada v Beogradu. Tudi smatramo okupirane dežele za naše, kar se težko sklada s tem, da bi imenovali za našo zemljo posebno diplomatska zastopstva. Nadalje se mudi v Ljubljani že več dni ameriška misija, ki jo informiramo o vseh perečih dogodkih in ki pošilja gradivo ameriškem zastopništvu na mirovnem kongresu v Parizu.

Nato je govoril poverjenik ljubljanske Narodne vlade

dr. Janko Breje

O NALOGAH VLADE.

Ker je bilo doslej že toliko zabavljanja v naši deželi na našo novo vlado kot še nikdar poprej, hočem izpregovoriti par besed o njej. Zabavljati je jako lahko. Danes je vse nezadovoljno, tudi jaz, najbolj zaradi tega, ker bom moral še nadalje ostati v vladi. Prej so imeli vsi pravico, zabavljati navlahe, ki je bila tujerodna in nam sovražna. A danes se čestokrat več zabavlja na Narodno vlado kot pa prej na nemško vlado, da si ima vedno najboljšo voljo. Sedanja vlada je prevzela svoje težke posle v onih trenutkih, ko so se valile množice tujega vojaštva preko naše dežele. Ako bi Narodna vlada ne bila ničesar drugega dosegla, kot samo to, da je te množice odvrnila, da niso požgale naših domov in prelivale naše krvi, je popolnoma opravičena. Boriti se imamo z velikanskimi notranjimi težkočami. Mi moramo vse nanovo urediti. Prevzeli smo vse dolžne stvari in razcepili-

nih slovenskih dežel in državne vlade. Te različne kose smo morali združiti, kar ni lahko delo in kar vam lahko potrdi vsak krojač, ki mora iz več kosov starih sukenj napraviti novo. Mi nikakor ne moremo trenutno odpraviti vseh krivic, ki jih je storila v stoletjih prejšnja nemška vlada. Po možnosti pa je storila ta vlada vse, in celo več, kot bi pa mogla kaka druga tuja vlada na istem mestu. So ljudje, ki hočejo v kalnem ribariti, ki ne iščejo skupnih koristi, ampak iščejo le koristi za svoje žepce. (Pri-
trjevanje.) Zabavljati je lahko, a kako bolje narediti, nam ni še nihče svetoval. Povejte to, ako nečete delovati proti avtoriteti Narodne vlade. Ako pa hočete pokopati avtoriteto, potem pustite vladati g. Peska z »Jugoslavijco«. (Odobravanje.) Videli bomo, kake žudeže bo on naredil v dveh mesecih. Če se se kake napake zgodile, se bodo popravile. In napake se bodo popravile, ako boste podpirali vlado v njenih stremeljih. (Pri-
trjevanje.)

Kakor je že omenil naš načelnik, stoji na čelu našega programa zahteva po

nedotakljivosti naše slovenske materske zemlje.

Mi moramo vse storiti, da ne izgubimo niti Trsta, niti Goriške, niti Celovca, niti Beljaka. Zlasti drag nam je Trst, ker vemo, da nam je Trst ključ za zunanji svet. Brez Trsta bi bili kakor omrtvičeni, kakor ohromeli. Tudi Gorice ne moremo pogrešati, ker se je ravno v tej vojski izkazala kot najboljša obrambna točka. Ne moremo pogrešati teh krajev, ker živi tam najboljši del našega naroda, ki je imel od nekdaj stike z zunanjim svetom in ki ga ravno zato potrebujemo. V te kraje se je pripodil naš tisočletni sovražnik. Prišel je samo vsled preneglih obljub svojih prijateljev, ki so mu nekaj obljubili, česar ne bi smeli. (Odobravanje.)

Kar se tiče Koroške, moramo vedeti, da je ne smemo dati za nobeno ceno. Danes se morajo tudi koroški Slovenci osvoboditi, če ne so izgubljeni za naš narod, da jih nikdar več ne bomo mogli rešiti. (Pri-
trjevanje.)

Ako pa hočemo vršiti smotreno delo, moramo preprečiti že omenjeno zabavljanje, ki diši po boljše-
vizmu. Go-
di se nam kakor muham, ki jih je popoldansko zimsko solnce zbudilo k življenju, da potem na večer zopet od-
ga-
jo. Vse brenči, vse se veseli svobode, pa nikdo ne ve, kaj je svoboda. Razlaga se popolnoma enostransko, kot last posameznika, ki pa bližnjiku ne gre. Mi moramo svoje mišljenje glede svobode revidirati v toliko, da vemo, da se svoboda in red ne izključujeta, da se izpopolnjujeta. Svoboda brez reda je anarhija. Na drugi strani pa je red brez svobode podoben človeku brez duše. Najprej nam torej treba sklada med svobodo in redom. Za red skrbeti pa je vlade doslej še nobenega državnega reda ni bilo. Treba je zato vzajemnega v prvi vrsti poklicana vlada, kajti brez delovanja, da se zatre vsak pojav boljše-
vizma že v kalu. Ta boljše-
vizem se je namreč tudi že raznesel po deželi; doslej so bili le posamezni pojavi. Doslej se jih je posrečilo odpraviti, dolžnost nove vlade pa bo, z železno roko zadušiti vsako tako gibanje. Pri tem pa morajo vlado podpirati vsi, kajti sama z orožniki ne bo dosegla nič. To je dolžnost vseh dobromislečnih, na katere vlada apelira, ako hočete, da bo branila vašo čast, vaše imetje in vaše življenje. (Odobravanje.)

Eden najglavnejših vzrokov nezadovoljstva je ta, ker prehrana ni taka, kot si jo je ljudstvo želelo in kot jo potrebuje. Mi smo zaenkrat morali delati s tistim aparatom naprej, ki smo ga prevzeli od stare Avstrije. Toda povdariti moram, da se nam znatno boljše-
goditi kot se pa prebivalcem dežel Nemške Avstrije. Lakote ne bomo trpeli in gotovo je, da bomo prestali do prihodnje letine. Ako pa hočemo zboljšati sedanje prehranjevalne razmere, potem se morajo razmere popolnoma izpremeniti. **Hrvatska mora pomagati!** Pomoč mora priti, vsekakor pa iz Hrvatske, kjer je živeča ogromno nakupičnega. Sedaj pač vidimo, da železnice slabo funkcionirajo, a ljudje da nočejo delati. **Dualizem pa, ki danes obstoja med Slovenci in Hrvatsko, se mora odstraniti na vsak način!** Mi živimo danes napram Hrvatstvu in istih razmerah kot je prej stara Avstrija z Mažarsko. Prej smo imeli eno državo, pa so Mažari odirali Avstrijo kakor nas danes hrvatski ljudje. Ako imamo skupno streho, moramo imeti skupno mizo. (Pri-
trjevanje.) Mi hočemo imeti bratstvo ne samo v frazah in besedah, ampak tudi v dejanjih. Tako bomo tudi najboljše utrdili našo državo tudi na zunanje. Tukaj je potrebno, da se pokaže edinstvo, da se izvajajo vse posledice, ki jih zahteva nučnost trenutka.

V občini ni samo župan kriv, ako ni vse v redu. Sami se morate pobrigati, ako imate kaj grajati. To je krščanska pravičnost. — V sedanjih razmerah se je lotila celega sveta požrešnost. Vsakdo hoče imeti stotisoče in milijone. Ljudje so izgubili merilo za pravilno presojanje vrednosti. Čimbolj pa se veča kup papirnega denarja, tembolj pada kurz. (Pri-
trjevanje.)

Vlada pa mora misliti tudi na druge reči, ki niso samo od danes do jutri. To so predvsem politične pravice. Pripravljati je treba za prihajajoče volitve, ki morajo biti res demokratične in se morajo vršiti po proporciju. Pravična je zahteva, da tudi oni, ki so bili izključeni dosedaj, pridejo do političnih pravic. Mislim pa bo pri tem tudi treba na naše ženske. One so bile tiste, ki so nam branile naše družine in domove. Zato gre tudi njim volilna pravica. Važno je zlasti to, da se vrše volitve v zakonodajno zastopstvo na proporcionalni podlagi, ker tako pride do besede tudi manjšina. Pravičnost bo morala biti podlaga vsemu našemu javnemu življenju.

Treba je, da se zagotovi svobodno združevanje in svobodno zborovanje. Kaj nam pomagajo politične pravice, ako pa se ne moremo svobodno porazgovoriti o svojih potrebah. V tem pogledu so se dogodili v nekaterih krajih dogodki, ki jih je treba z vso odločnostjo obsojati. Omenjam samo shod v Št. Jerneju. Če smo svobodni, potem moramo si tudi dovoliti drug drugemu svobodo. Če se gotovi ljudje shodov ne morejo udeleževati dostojno, naj jih pa prirejajo sami zase. Ako je svoboda, je svoboda za vse. Mi smo kot najmočnejša stranka dali sedaj večino iz rok, samo da bi omogočili, da bi danes v najresnejšem trenutku mogli delati z drugimi skupno za skupne interese. Imeli smo pri prejšnjih volitvah nad 60 odstotkov vseh volilcev, a bomo sedaj v ljubljanski Narodni vladi ravno tako zastopani, kot druge stranke. Ker hočemo delati za skupne interese, ker je domovina v nevarnosti, naj pridejo vsi dobro misleči na krov. (Burno odobravanje.)

O reviziji strankinega programa je govoril prof. Bogumil Remec. Sprejete so bile programatične resolucije in izvoljeno novo načelstvo V. L. S. ter zastopniki za Državno Veče ter pokrajinski zbor.

Za načelnika V. L. S. je bil ponovno z viharim odobravanjem izvoljen dr. Korošec.

Ob velikem navdušenju je načelnik dr. Korošec zaključil imponentni shod, o katerem poročamo še jutri.

Zbor štajerskih zaupnikov V. L. S.

Celje, 16. januarja. Zbor zaupnikov V. L. S. se je sijajno izvršil. Navzočih je bilo čez 300 najodličnejših zaupnikov iz vse slovenske štajerske. Zastopani so bili tudi obmejni kraji lipniškega in radgonaškega okrajnega glavarstva, ki jih je naš general Majster zadnji čas zasedel. Zastopani so bili tudi prekmurjski Slovenci. Predsedoval je član vodstva V. L. S. dr. Hohnjec. Poročala sta poverjenik dr. Vrstovšek in dr. Hohnjec.

V državno veče so bili izvoljeni: dr. Anton Korošec, namestnik Mat. Bošnjak iz Braslavi; dr. Hohnjec, namestnik dr. Benkovič; dr. Jankovič, namestnik župnik Bosina; Ivan Rožkar, namestnik tržan Jakob Rajh iz Ljutomer; prof. Vesenjak, namestnik Mih. Brenčič; veletržec Anton Turnšek iz Rečice, namestnik dr. Vrstovšek; Fr. Pišek, namestnik župnik Martin Medved iz Lapotja.

V pokrajinsko veče v Ljubljani so bili imenovani: dr. Hohnjec, dr. Vrstovšek, dr. Jankovič, Franc Pišek, dr. Benkovič, Ivan Rožkar, Anton Meško, Peter Novak, Jakob Vrečko, Josip Ozmeč, dr. Bratkovič, dr. Leskovar, učitelj Levstik, urednik Zebot, Ivan Zupan (rudar v Trbovljah), nadrevizor Pušenjak, Fr. Gomilšek, Mihael Brenčič in Martin Koren.

Sprejete so bile med velikim odobravanjem resolucije:

Zbor zaupnikov V. L. S. odločno ugovarja zoper nasilno in krivično postopanje Italijanov na jugoslovenskem ozemlju ter pričakuje, da bo jugoslovenska delegacija na mirovni konferenci v Versaillesu dosegla uresničenje blagovesti iz Beograda, da namreč niti pod jugoslovenske zemlje ne bo ostal v italijanski lasti, marveč bo posest države SHS.

Zbor zaupnikov V. L. S. pošilja svojim trpečim bratom v tužnem Korotanu in Prekmurju svoje pozdrave, prešinjene z globokim sočuvstvom za njihovo trpljenje, ter nujno zahteva, da se brezmeznim silovitostim in tolovajstvom nemških in mažarskih tolp takoj napravi konec.

SLOVENSКИM LEGIJONARJEM.

Prostovoljci slovenske legije iz Kranjskega, naj se zglase v sledečem redu:

Iz Kamnika, dne 18. in 20. t. m., iz Kranja in Škofje Loke ter bližnjih okrajev dne 19. in 21. t. m.

Iz Savskih okrajev, t. j. od Litije do Brezic od 21. do 22. t. m.

Iz novomeškega, črnomaljskega in metliškega okraja dne 22. t. m.

Iz Trebnjega, Ribnice, Mirne in Mokronoga pa 23. t. m.

Iz vseh drugih okrajev pa najkasneje dne 24. t. m.

Prostovoljci naj odhajajo v skupinah v Ljubljano, da se jih lahko skupaj prideli v vode in stotine, kakor si to žele. Orožje in municija, ki se nahaja po raznih občinah in postajah, naj se proti potrdilu vzame s seboj. Sedanje premirje naj nikogar ne premoti, nasprotno je potrebno, da smo o pravem času dobro pripravljeni in da nas Nemci ne prehitijo, kakor je bilo to doslej.

Županstva izdajo izkaznice, ki opre-
vičujejo vsakega legionarja do proste vo-
žnje v Ljubljano.

Poveljstvo slov. legije.

Jugoslavija.

TRPLJENJE GORIŠKIH BEGUNCEV V ITALIJI.

Pisarna za zasedeno ozemlje javlja: V provinciji Campobasso je 190 goriških beguncev. Nastanjeni so v vaseh Rotelli, Urru-
riju, Larinu in Portocanenu. Začetkom begunstva so bili nastanjeni v južnitalijanskem mestu Lucci. Tu so pričeli Italijani zatirati zavednejše Slovence s tem, da so jim dajali manj živeža in obleke kot beguncem italijanske narodnosti. Meseca maja je prišla iz Rima komisija, kateri so se dr. Vecchi, dr. Cesciutti, Bradaschia, Devetgar in drugi pritožili proti Slovincem in zahtevali, da se jih čimprej odstrani iz Luce. Ta želja goriških lahonov se je izpolnila in še tekom istega tedna so naše ljudi odpeljali v Campobasso. V Campobasso so jim dali jako slabo. S prebivalci se ne morejo razumeti, ker ti govorijo nekakšno mešanico italijanskega in albanskega jezika. Prebivajo v nezdruhljivih, umazanih hišah. Po-
zabljani so od vseh in tudi od vlade. Begunsko podporno dobivajo zelo neredno. Posamezniki dobe 2 liri na dan, ako sta dva ali trije v družini, po 1 liru 50 cent. na dan za osebo, ako jih je pa več, 1 liru 25 cent. na dan za osebo. Ker jim ne daje posebne brezplačne aprovizacije in si morajo z begunsko podporo kupovati živež in obleko, so v veliki stiski. Obleka je v tej provinciji silno draga in vsled tega lažje reveži raztrgani in bos okrog. Med njimi razsajajo različne bolezni, kakor špan-
ska, malarija in dr. Položaj teh revežev, ki niso nič slabega učinili in za katere bi morala izdatno skrbeti zlasti italijanska vlada, je silno obupen. V ilustraciji, v kak kraj jih je spravila italijanska oblast po krivdi goriških denuncijantov, bodi tale opis:

Vasi, kjer prebivajo ti naši begunci, so silno umazane. V vsej vasi nimajo niti enega stranišča. Poleti je zrak smrdljiv in okužen. Hiše so na albanski način zgrajene in brez sob. Ko stopiš v hišo, vidiš na sredi veliko leseno mizo. Na njej spe prebivalci. V kotu je odprto ognjišče, zraven kurnik, v drugem kotu osel ali mula, prašček, ovca ali koza. In to je vse njih posestvo. Zakaj oni so grofovski koloni.

In k temu pristavimo še: Pod tako kul-
turo naj pride naše kulturno slovensko ljud-
stvo?

Jugoslovenska politika Pašičeve radikalne stranke.

Beograd, 16. januarja. (Lj. kor. ur. — Sla-
bo čitljiva brzjavica.) Današnja »Samoupra-
va« piše: »Obzor« objavlja članek o politiki g. Pašica in radikalne stranke v vprašanju državnega edinstva in skuša radikalno stranko prikazati kot nosilko velikosrbske misli in protivnico srbsko-hrvatske edinstvenosti. V koliko so radikalni političarji gledali na reše-
nje narodnega vprašanja, odseva iz dejstva, da se je dne 1. decembra v kraljevem dvoru izvršilo ujedinjenje vseh treh plemen naše zemlje, in to v dobi, ko je vse vladne posle v Beogradu opravljala četvorica ministrov, pripadajočih homogeni radikalni vladi, ki si jo je bil Pašić sestavil junija 1917 na Krfu. Ko je takrat v Zagrebu v Beograd dospelo odpo-
slanstvo Narodnega veča, tamkaj se ni bilo novih ministrov, niti še niso bili prevzeli svojih dolžnosti. Kdo je radikalne ministre silil v to, da naj ne delajo za ustvarjenje Velike Srbije, nego za ujedinjenje vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev? Mar je to zahtevala politika velikega radikalnega partikularizma? In ali niso radikalni ministri kot vršilci kraljev-
ske oblasti sestavili kraljevi odgovor na adre-
so Narodnega veča in v tem odgovoru usta-
rili podlago za ujedinjenje vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev? Brez njih bi se stvoritev edinstvene države SHS takrat ne mogla izvr-
šiti. Zato pač zaslužio obenem s stranko, ka-
teri pripadajo, vse drugo prej nego osumlje-
nje, da so bili protivniki ujedinjenja.

Okupacija Banata.

Beograd, 16. jan. (Lj. k. u.) Srbski vojni tiskovni urad poroča iz Bukareste, da je des-
pel tjakaj francoski general Berthelot, ki je bival sedaj v Beogradu in vodil pogovore med srbskim in rumunskim vojskim poveljstvom glede okupacije prepornega ozemlja v Banatu.

Protestni shod proti italijanski okupaciji.

Slatina, 16. jan. (Lj. k. u.) Tukaj je bila velika protestna skupščina proti italijanski okupaciji.

Jugoslovenski legionarji iz Francije.

Kotor, 15. jan. (Lj. k. u.) Včeraj je pri-
spel s omak drugi transport jugoslovenskih legionarjev iz Francije. Transport šteje 1350 jugoslovenskih legionarjev, ki so večinoma do-
ma iz Bosne in Hercegovine. Pri svojem pri-
hodu so bili slovesno pozdravljeni. Iz Kotora gredo v Crnogoro, da varujejo našo južno mejo proti albanskim in, če bo potreba, proti ita-
lijanskim napadom.

